Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

Sectio IV.

urn:nbn:de:bsz:31-120314

Visual Library

Sect: IV.

Varia pro praxi in confessionali notanda ex proposita de vltrio materia.

164\. Notandum 1. Toties, quoties actus directè intentus l. causatus fit cum damno alterius, l. saltem inter unum et alterum datur necessaria connexio, et talis connexio l. damnum sequuturum cognoscitur, ipsum etiam alterius damnum censetur indirecte vltrium, etsi saltem non sit intentum. Hinc dicitur homo qui uterum mulieris pregnantis lethaliter percutit, licet non intendat imo etiam protestetur contra e- necationem fetus, tamen et prolis et matris neces ipsi reputantur vltriae hoc tantum discrimine quod mors matris directè vltria sit fetus vero indirectè, quia huiusmodi percutiens non potest in actu exercito non insimul petere necem prolis, quum destructa matrice fetus necessario debet interire.

165\. Notandum 2. Toties quoties actum directe intentum non teneor ex praecepto aut alia obligatione vitare, atque inter actum huiusmodi et effectum eius non datur alia connexio nisi contingens, effectus quidem censetur vltrius, at tamen imputabilis ad culpam. Sequitur hoc notandum ex assert. 2. et illato sec. 2dae huius Arti. Cuius rationem tibi videri potest. Hinc mulieri formosae et iuxta statum et conditionem suam modestè ornatae per plateas spatianti non imputabis

ad culpa. si alii ob talem ornatum aut ambu-
lantis aspectu ad libidinem incitentur, nisi forte
ex fine ornatus huiusmi aut ambulatio maligna fo-
ret, velut si ad libidinem in se et sui ratione
excitandam ornatum nobiliorem aut deambulatione
magis ante certarum personarum aspectu
à quibus turpiter adamari gnosceret. pt, fatteret
hoc autem absente et tenebris puella huiusmi se domi
continere, quum tamen id ex nullo praecepto obligat,
neque libidinosa aliorum in se rapta adamatio est nisi
contingens.

Notandum 3. Toties, quoties actus directe intentus est contra 166.
praeceptum aut obligationem, et ius effectum prae-
visum qui ex actu huius posse sequuntur, atque
actum ipsum etiam tantum contingens connexio dicit,
non solum actus sed etiam effectus huiusmodi
etsi contingentes tantum sequuntur est voluntarius
et imputabilis ad culpam, actus quidem directe
et formaliter effectus vero indirecte seu interpretative
et mediate. sequitur iterum ex dictis priori sect: unde
et ratio huius facile assumi pt. Hinc qui die ie-
iunii praecepti carnes comedit, et per hunc actum
suum alios etiam ad id faciendum allicit, l. scandalum
tribuit, unde vilipensio religionis sequi pt,
atque hoc ut possibile sequi praegnoverit, omnium peccata
ex hac carnis comestione secuta ipsi imputabuntur
voluntaria. et sic tot ipse comedens peccata habet aliena

spec. l. numero dista qot erunt alij aitq peninos; spec l. numero disti ex hac gmestioe carnes pe-
cati, licet ins gmestionem ipsig et aliud intm
sit gnenio gstingens et hinc cum de integrite
gfessionis sit oia spec et Nº dista pcta gfiteri,
inte; ut hujmi gmedens dicat in gfessionali
numerum psonum ex hac gmestioe scandaliza-
tarum aut legem ieiunii transgredientium
cum em qo. sbtq. distguns Nº distgans, necessu
erit in gfessionali Nºm eorū sbtē dicere, quoru
iniqua spēa. actioe eaa. pcti fuerat ad hoc, ut
oia pca pcta Nº gfessq dica.

167\. Dixi tn, si carnes gmedit p et hoc ut seqi
possible praecognovit: si em nesciens invincibltr
diem ieiunii ee gmederet, et ex hac gmestioe
alii scandali Zarenq: neq priorum neq a-
lienu pca trme tret, potum em ut tale
sit dbt ee voluntarium, ad hoc autm ut aliqis
aitq voluntarig sit, n dt ex ignoraa invinci-
bili procedere, ss dt fieri cum gnioe finis: go,
Dico tn si invincibltr carnes gmesset, nam si vin-
cibltr et ex ignoraa studio qesita, seu supina
et crassa carnes gmederet aliud longe ut pa-
tet dicendu foret: ss de ignoraa in proximo
arlo plura dicemq. Ex habenq dictq, vo prae

168\. Parlares quidam casus
inferuntur.

Particulares quidam casus inferuntur.

45. 1mo Qndo imoderatꝰ qidā bibulꝰ advertit se ulteriori
potu plenè inebriandū et insuper ꝗsuetdni sua ꝗsciꝰ 168.
sit, se in ebriete dire solere iurare, fornicari, occidere,
blasphemarl ꝑ et tn vult ulteriꝰ bibere usqz ad
ebrietem; ipso puncto qo sic bibit ut huiqmi faciat n
solum peccat pctō ebrietis, s etm pctō piurii, blasphemiæ,
homicidii, fornicaois ꝑ et n ampliꝰ tunc, qndo
actu raois usu destitutꝰ hoc facit, igiꝰ bibulꝰ huiqmi
in ꝗfessionali tenetꝰ ꝗfiteri oia illa, qæ in ultria sui
inebriaoe ꝗnovit se facere solere, n tn ꝑ se loqndo
tenetꝰ dicere utrū actu in ebriete illud fecerit, iuxta
probleem sentiam in sequti disputaoe examinandā actꝰ
ut externꝰ n superaddat actui interno novā bonitem
l. malitiā dictā in ordine ad meritū l. demeritum:
ꝑ accidns tn et ad hoc teneri pt, nimirū ꝓpter damnificaoem
proxmi et onꝰ restitutois, actꝰ reservaoem specialem
censuram ꝑ unde licèt bibulꝰ huiqmi ꝑ se loqndo n teneaꝰ
actum externū ꝗfiteri sectn satiꝰ ē praesertim circa
hoes rusticos eos etm ad manifestaoem actꝰ externi compellere,
quia hi de proxmi damnificaoe, casꝰ reservaoe,
morali incruptione tam facile discernere nequeunt.

2o. Qui vesperi decumbens turpibꝰ et obscenis cogitaoibꝰ, 169.
lectioibꝰ, aspectibꝰ, tactibꝰ, et si qd aliud huiqmi ē, ultrò
vacat praevidens l. etm iam ꝑ se expertꝰ sciens ad huiqmi
obscæne cogitata, lecta, aspecta ꝑ in somnis subia phantasmata
sibi occurrere ꝑ in iis delectari in somno, pollutoes

Legi q dum ita vltrie huic periculo ſeſe ingerit ſecundum dictum Sapientis in periculo perit et iam tunc mortaliter peccat peccato impudicitiae mollitiei et non ſolum tunc quando dormienti reipſa turpido ipſa contingit.

3.° Qui die feſtivo vltrie et ſcienter ſeſe ingurgitat aut ſomno dedit, dum miſſam antea non audiit reflectens ſe diem ea feſtivum eſſe ad audiendam miſſam teneri ſi ſic ſomno correptus fuerit ut ſignum ad miſſam non audiat vel ex alio opere vltrio itineratione v. g. colluſione, collocutione, alioque negotio alia vice fungibili miſſam neglexerit peccat mortaliter contra praeceptum Eccliae, aliud foret ſi de die feſtivo aut praecepto Eccliae non cogitaret, aut ſine ſua culpa ſignum ad miſſam non audiret.

4. Qui ſcienter et vltrie ſe frequentatos actus contrahit conſuetudinem blaſphemandi v. g. ſecundum idem et de aliis conſuetudinibus ei imputantur omnes blaſphemiae etiam inconſuetudine ipſa factae quando earum cauſa ſita et vlt ſolita eſt, nimirum conſuetudo. è contrario ſi quis inadvertenter in talem conſuetudinem devenisset actus huiusmodi conſuetudinis ei non cenſentur vltrii aut ſaltem peccaminoſi, nam ad vltrium requiritur cognitio finis, quae in priori aderit non autem in poſteriori caſu.

170. Extra mulier formoſa iuxta ſtatum ſuum modeſte ornata artificioſe ſaliens, dulciter cantans non ſe ſe loquendo cauſa peccati eorum qui eius venuſtate aut voce ſonora ad libidinem incitantur, quia mulier huiusmodi utitur iure ſuo; neque illa, ſi ſecus turpis aliorum concupiſcentia non cauſa talis peccati ſe ſe loquendo, poſt tamen ea cauſa peccati ſe aliorum, ſi turpes et venereas cantilenas decantaret, obſcenos in ſaltu geſtus faceret, idque ſcienter et advertenter.

ſubditur qui necessitate aliqua gravi mutuum petit ab usu-
rario sine usuris vel accipiendum tradidit usuras
mutuatori, non fit particeps peccati usurae. Neque
ille qui in casu necessitatis petit et accipit s. communionem
aut absolutionem à Sacerdote excommunicato, sacrilego, quia
fit reus excommunicationis, sacrilegii quia in hisce se tantum
habet permissive ad petitionem sacerdotis et quidem id non ex
contemptu praeceptum DEI aut Ecclesiae, sed propria ne-
cessitate coactus, in qua necessitate huiusmodi praecepta non
urgent, nisi alius sacerdos adesset, qui facile conveniri posset,
nam procul dubio esse videtur, quod si scienter et advertenter
excommunicatus sacerdos pro non excommunicato conveniretur ad dan-
dam absolutionem, Communionem, extremam unctionem quia
mortaliter peccaret. At hoc de excommunicato tantum volo
intellectum, et ut tali denuntiato, existimans sine peccato
moribundum aut alium gravi spirituali necessitate pressum
etiam tantum ex speciali quodam solamine ab hoc potius
quam ab alio obtinendo etiam à sacerdote sacrilego non
tamen excommunicato beneficium absolutionis, communionis petere
posse, maxime si huiusmodi sacerdos proprius esset sacerdos,
quoniam ita moribundus aut alius graviter necessitatus,
tantum utitur iure suo nec pro tali necessitate hoc ulli alio
praecepto impeditur, neque sacrilegus, si sacerdos in hoc
casu respiciatur. Quod fit saltem ~~confessi~~ contritionem fieri non
sacrilegus, adeoque quia accidens et intentionem petentis ipse esse
sacrilegum et non praemissa poenitentia propria vita
alium absolvere. Hoc in particulari proponere libuit
ut ex iis de reliquis pro praxi iudicium ferri possit ad alia quaevis

occurrentia, qa unisim ex hīs mdo dictīs prosui exi-
gentia et dtē ꝯpoli poe aestimo Ar: 2. de involtrio
eiūsq caūs.

Arlus II.

De Involuntario, eiūsq causis.

Actum ē Arlo priori de vltrio, agendū ē arlo presenti de eīs ꝯtraposito nimirū involtrio, ꝯtraria ēm dicente phlo iuxta se posita magis elucescunt. Quaerunt autm circa illud praecipue 4. 1ūm ē: An et qmdo ꝯcupiscentia se heat ad raoem vltrii actuū hnūm? 2ūm ē, an et qmdo metus actus hnos raoe vltrii officiat? 3. ē an et qlis ignoraa actus hnos reddat involuntarios et sic excuset à pctō? 4ūm ē utrū violia et qualis cael involtrium simpltr, et an vltas à qo etiā qbus pati pit violiam? qbus duae sectī pro praxi in ꝯfessnali circa praesentem manum apponens, quarum 1ª maam de ꝯcupiscentia et metu, 2ª verò eā de ignoraa et violentia practicē tractabit. Sect. 1. an et qmdo ꝯcupiscia se heat ad raoem vltrii actuū hnūm.

Sectio I.

An et qmdo concupiscia se heat ad raoē vltrii actuum humanūm?

171 Dum in presenti de ꝯcupiscia tractamus, n(on) eam intelligimus